

7. ЕКОНОМІКА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ ТА МЕНЕДЖМЕНТ

УДК 334.72:06.055.1:338.58:330.33.012

Л.І. МАКСИМІВ¹, Т.Є. ФОМІЧЕВА²

КОНЦЕПЦІЯ ФОРМУВАННЯ НЕФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ЯК ПІДГРУНТЯ ДЛЯ ВЕДЕННЯ СОЦІАЛЬНО ВІДПОВІДАЛЬНОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

Розглянуто концептуальні підходи до формування українськими підприємствами нефінансової звітності на принципах соціально відповідального бізнесу. Розроблено порядок складання нефінансової звітності та проаналізовано її ефективність методом глибинного інтерв'ю. Перелічено найпоширеніші види нефінансових звітів, зокрема ті з них, які практикують українські підприємства. Запропоновано принципи складання нефінансової звітності як інструменту забезпечення прав громадян на доступ до інформації. Досліджено особливості складання нефінансових звітів на прикладі ПАТ Концерн «Галнафтогаз». Оцінено зворотній зв'язок, який отримує концерн від її оприлюднення. Проаналізовано повноту розкриття інформації, яку підприємство оприлюднює у своїх нефінансових звітах. Запропоновано показники, якими доцільно доповнити існуючі звіти з метою глибшого відображення істотних аспектів діяльності підприємства відповідно до рекомендацій GRI.

Ключові слова: нефінансова звітність, соціально відповідальний бізнес, елементи звітності, GRI-стандарти, групи впливу, доступ до інформації.

Вступ. Світова глобалізація, економічна, екологічна та фінансова кризи посилюють конкуренцію у бізнес-середовищі. Ця обставина спонукає дедалі більше виробників шукати шляхи забезпечення довготривалого лояльного ставлення з боку клієнтів, співробітників та інших зацікавлених сторін суспільства. Як наслідок, посилюються тенденції переорієнтації бізнесу, спрямованого винятково на отримання прибутку, на соціально відповідальний, демонстрування розуміння наслідків своєї діяльності для суспільства, зокрема, негативних впливів на довкілля, і опис зусиль для їх мінімізації / запобігання.

Невід'ємною умовою успішності соціально відповідальних підприємств є оприлюднення результатів їхніх зусиль у царині екологічної збалансованості й соціальної відповідальності для якомога ширшого кола зацікавлених осіб (стейкхолдерів). Найбільш придатним інструментом для досягнення цієї мети є нефінансова звітність. Вона є джерелом інформації для зацікавлених сторін про вплив компанії на суспільство, демонструє дотримання принципів соціальної відповідальності. За допомогою нефінансових звітів підприємства й організації розкривають також екологічні аспекти своєї діяльності [5, 9].

В економічних дослідженнях останніх років науковці приділяють дедалі більше уваги питанням, пов'язаним з розвитком та використанням інструментів соціально відповідального бізнесу в сучасних умовах. Корпоративну соціальну відповідальність та нефінансову звітність, зокрема, досліджують Е.М. Алігаджієва, Л. Будьонна, О.О. Веклич, В. Воробей, Т.П. Галушкіна, І.В. Грановська, С. Король, О. Лазоренко, Л.І. Максимів, М. Проценко, К.В. Самсонова, Т. Сивасва та ін.

У досить великій кількості наукових праць і публікацій із зазначеної проблеми учені досліджують нефінансову звітність з погляду налагодження соціально відповідального бізнесу і практично не акцентують на вагомості й ефективності його використання як інструменту забезпечення права громадян на доступ до інформації. Цей аспект потребує подальших досліджень [1-4, 14].

Мета роботи – проаналізувати сучасні підходи до формування та використання нефінансової звітності вітчизняними суб'єктами господарювання, з'ясувати роль нефінансової звітності у забезпеченні успішної діяльності суб'єктів підприємництва та розвитку прав громадян на доступ до інформації.

¹ МАКСИМІВ Людмила Іванівна – член-кореспондент ЛАН України, кандидат економічних наук, доцент. Директор Інституту екологічної економіки, Національний лісотехнічний університет України. м. Львів, Україна. Тел.: +38-032-297-03-88. E-mail:maksymivl@ukr.net

² ФОМІЧЕВА Тетяна Євгенівна – магістр економіки довкілля та природних ресурсів, здобувач, Національний лісотехнічний університет України. м. Львів, Україна. E-mail: tetyana.fomscheva@mail.ru

Виклад основного матеріалу дослідження. Діяльність підприємств на сучасному етапі розвитку відбувається в умовах становлення інформаційної економіки як виробничої системи, що поєднана зі сферою споживання, де інформація є провідною виробничою силою (вирішальний засіб і предмет праці), а також основним продуктом виробництва і предметом споживання [10]. За цих умов нефінансову звітність, без сумніву, варто віднести до вагомих інформаційних чинників розвитку економічних відносин у бізнесі.

За визначенням стандарту ISO 26000, соціальна відповідальність [17] – це відповідальність компанії за вплив її рішень і дій на суспільство, довкілля шляхом прозорості та етичної поведінки, яка:

- сприяє сталому розвитку, зокрема здоров'ю та добробуту суспільства;
- враховує очікування зацікавлених сторін;
- відповідає чинному законодавству та міжнародним нормам поведінки;
- інтегрована у діяльність організації і практикується у її відносинах з іншими сторонами.

Соціальну відповідальність бізнесу (СВБ) характеризують такі чинники: пошук нової парадигми суспільного розвитку; “моральний” тиск суспільства; глобалізація; правила міжнародного інвестування; різний рівень соціального захисту в різних країнах створює “ефект запозичення”; потреба створення універсальних правил гри.

Практика звітності із соціальної відповідальності компаній, що дедалі більше поширюється в країнах із розвинутою ринковою економікою, поки не знайшла достатнього розвитку в Україні [11, 13, 15].

Важливою характеристикою нефінансових звітів як відкритого джерела інформації, зокрема екологічної, є їх спрямованість на використання широким колом зацікавлених сторін, забезпечуючи тим самим право громадян на доступ до інформації, який гарантований Загальною декларацією прав людини (ст. 19), Міжнародним пактом про громадянські та політичні права, ратифікованим Україною (ст. 19) у 1973 р., Конвенцією про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля, ратифікованою Україною (ст. 4) у 1999 р., Законом України «Про інформацію» (ст. 9). Право на вільний доступ до екологічної інформації громадян і громадських об'єднань також передбачене статтями 9, 10, 21, 25 Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища». Оприлюднення нефінансових звітів цілком узгоджується з положеннями ч. 2 ст. 50 Конституції України, згідно з якими кожному гарантується право вільного доступу до інформації про стан довкілля, якість харчових продуктів і предметів побуту, а також право на її поширення. Така інформація ніким не може бути засекречена, а право на її отримання є одним із фундаментальних прав людини.

Найбільш поширеним способом оприлюднення екологічної інформації є її публікування як окремих звітів у друкованому та / чи електронному вигляді.

Кожна організація, яка складає нефінансовий звіт, має свою методiku, сформовану з урахуванням

загальноприйнятих у міжнародній практиці правил і стандартів. Методика складання й порядок оприлюднення нефінансових звітів – це складний і багатогранний процес, який потребує опрацювання великого масиву інформації із залученням багатьох кваліфікованих працівників.

Нефінансова звітність є складником звітності про сталий розвиток. За визначенням Глобальної ініціативи зі звітності GRI, термін «звітність зі сталого розвитку» означає інформацію, яка охоплює економічні, екологічні та соціальні аспекти діяльності організації. При цьому соціальна відповідальність бізнесу – це концепція, згідно з якою компанії добровільно інтегрують соціальні й екологічні аспекти у свою комерційну діяльність та взаємини із зацікавленими сторонами. Звідси випливає, що це звітування має застосовуватись у зв'язку із системою управління соціальною відповідальністю компанії.

Найбільш поширеними є такі види нефінансових звітів [8]:

1. Звіт про прогрес (виконання принципів Глобального Договору ООН): складають підприємства – члени Глобального Договору (ГД) ООН; відображає міру дотримання принципів соціальної відповідальності і містить перспективні плани розвитку.

2. Звіт за GRI-стандартом (звіт про сталість розвитку), що містить чіткі індикатори діяльності компанії [18].

3. Звіт за стандартом AA1000, заснований на діалозі із стейкхолдерами.

Популярним у країнах ЄС є також екологічний звіт (декларація) відповідно до Постанови ЄС з екологічного менеджменту й аудиту EMAS (Environmental Management and Auditing Scheme), який також містить систему показників [16].

В Україні поширене складання двох перших видів звітності, хоча вони не завжди відповідають вимогам нормативних документів.

Розуміючи траєкторію розвитку моделі СВБ та її основні рушії, можна обрати спосіб звітування. Визначальними елементами цього процесу є [12]: аудиторія (як визначити фокус звіту, коло користувачів); зміст (яку інформацію подати, в який спосіб викласти матеріал); формат; процес (як саме готувати нефінансовий звіт); верифікація (спосіб підтвердження інформації, наведеної у звіті); поширення (як найкраще розповсюдити звіт серед груп впливу).

До принципів, на основі яких можна було б встановити, чи відповідає нефінансова звітність своєму призначенню як джерело відкритої інформації, можна віднести, на наш погляд, принципи, аналогічні тим, що їх розробила для органів влади міжнародна організація «Артикль 19. Всесвітня кампанія за свободу слова» [7, 19]:

1. *Принцип максимального розкриття* інформації про підприємство; винятки повинні бути максимально обмежені.

2. *Обов'язок оприлюднювати* основну інформацію про діяльність підприємства. Це дані про те, як підприємство функціонує (місія, фінансування, стандарти, впливи на довкілля, досягнення тощо).

3. *Стимулювання відкритості керівництва* під-

приємством. Принцип означає, що керівництво має визначати сфери відкритої інформації, а також способи, якими право на доступ до інформації може бути реалізоване.

4. *Обмежена сфера винятків*: винятки повинні бути зрозумілими, описуватись вузько і підлягати строгому контролю за критерієм «наявність шкоди» і «громадський інтерес».

5. *Спрощена процедура доступу до інформації*: «інформаційні запити повинні опрацьовуватись швидко і справедливо».

Кожна організація, яка у своїй діяльності керується принципом соціальної відповідальності та оприлюднює нефінансові звіти, має свою методичку їх складання. Загалом визнаючи існуючі правила і стандарти, на практиці розробники звітів здебільшого часто змушені вносити зміни до неї. З метою полегшення процедури складання нефінансових звітів українськими підприємствами пропонуємо алгоритм. Насамперед якість нефінансового звіту, зрештою, як і будь-якого іншого, визначається кваліфікацією персоналу, який його готуватиме. Звідси першою вимогою є формування команди (робочої групи) з числа професіоналів різних підрозділів. Як засвідчує досвід більшості компаній, період підготовки нефінансового звіту займає приблизно півроку і може незначно коливатись під впливом таких чинників, як розмір підприємства, чисельність персоналу і вид діяльності. Команду для складання нефінансового звіту формують фахівці різних структурних підрозділів, залучення їх до роботи залежить від інформаційного наповнення звіту. Відповідальним за складання нефінансових звітів, здебільшого, є менеджер із корпоративної соціальної відповідальності. Процес складання нефінансових звітів відбувається у декілька етапів (рис. 1).

Попередньо підготовані розділи, з яких складатиметься звіт, подають на розгляд керівникові (директорові), який, за потреби, уточнює та коригує подану інформацію. Дуже важливим етапом формування звіту є підбір релевантної інформації, яка найбільш повно й достовірно відображатиме ті чи інші аспекти діяльності організації у сфері СВБ, а також системи показників.

Формування звітної інформації відбувається у кілька етапів (рис. 2). Спершу менеджер із КСВ звертається до начальників відділів із запитом про надання конкретних даних для звітів, відтак начальники відділів поширюють та організують збір інформації у підпорядкованих їм підрозділах. Після цього зібрана інформація надходить від начальника до менеджера із СВБ.

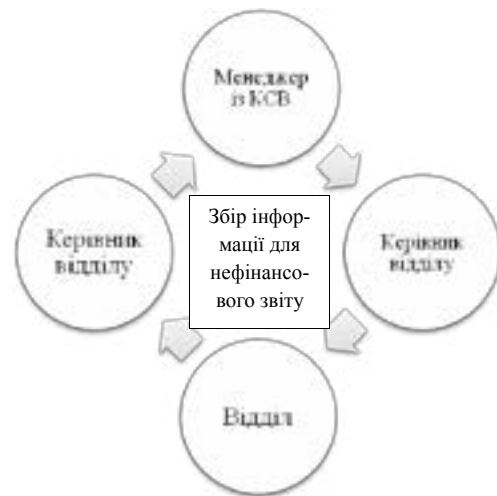

Рис. 2. Цикл збирання інформації для нефінансового звіту

Розглянемо процедуру складання та оприлюднення нефінансових звітів на прикладі одного з лідерів соціально відповідального бізнесу в Україні – ПАТ «Концерн Галнафтогаз». Підготування річного нефінансового звіту ПАТ «Концерн Галнафтогаз» розпочинає в середині місяця січня наступного за звітним року. До липня проект звіту має бути готовим. Публікують нефінансові звіти у вересні. Всю інформацію, наведену у проекті звіту, подають на розгляд керівництву підприємства, після чого отримують дозвіл на його публікування або ж звіт відправляють на доопрацювання. Оформлення звіту та його друк здійснюють спеціалізовані підрядні організації. Щороку на складання і подання нефінансового звіту підприємство витрачає чималі кошти. За оцінками відповідальних працівників підприємства, як з'ясували автори статті у процесі глибинного інтерв'ю, витрати на підготовку нефінансового звіту «Концерну Галнафтогаз» за 2012 р. становили приблизно 65 тис. грн. Сюди ввійшли витрати на оплату праці, відрахування на соціальні заходи, матеріальні витрати, оплата підрядних робіт та інші витрати.

Щороку ПАТ «Концерн Галнафтогаз» проводить публічні обговорення оприлюдненого нефінансового звіту. Зауваження та рекомендації учасників обговорення враховують у подальшому під час роботи над

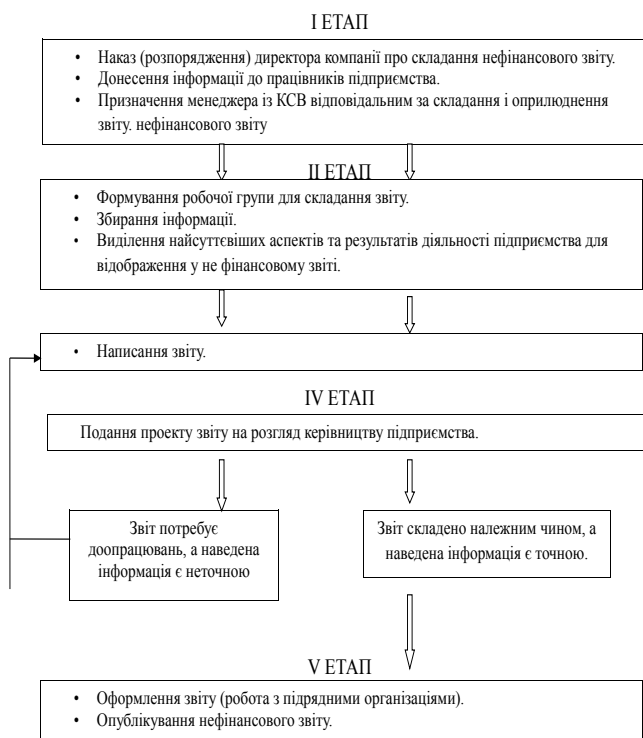
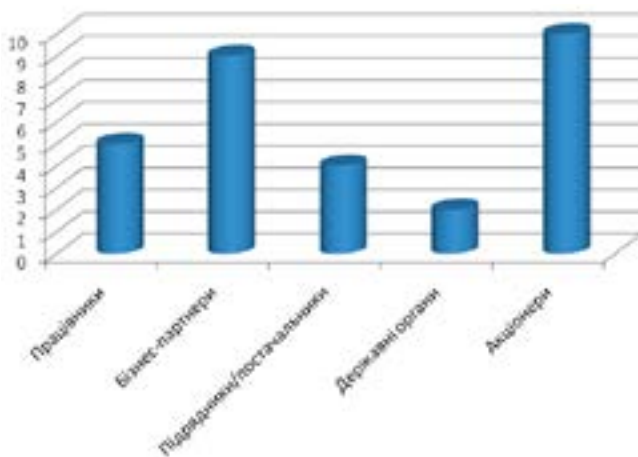

Рис. 1. Етапи складання нефінансового звіту

звітами. Концерн надає перевагу складанню звіту у вигляді окремого документа, в якому описано діяльність підприємства в соціальній та екологічній сферах.

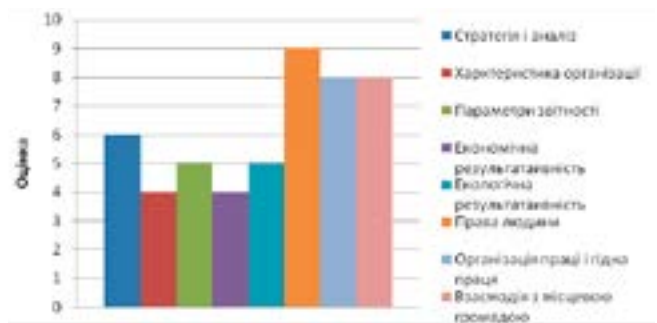
Досліджуючи методику складання й порядок публікування нефінансової звітності, вдалося оцінити також зворотній зв'язок, який отримує концерн від її оприлюднення. Зазвичай, компанія очікує отримати відгуки – як позитивні, так і негативні, з боку осіб, які цікавляться даними звітності. Прикметно, що компанія високо цінує не тільки нерепутаційні вигоди від процесу звітування, а й усвідомлює важливість таких управлінських вигід, як покращення співпраці з групами впливу, залучення капіталу і полегшення доступу до нього. На рис. 3 наведено дані про зворотний зв'язок (формальний та неформальний), отриманий компанією на її нефінансовий звіт від різних груп впливу. Кожну із груп впливу оцінено за 10-бальною шкалою: 0 – відгуки відсутні; 1-4 – дуже мало відгуків; 5-7 – достатньо відгуків; 8-10 – ґрунтовні відгуки.

Рис. 3. Інформація про зворотний зв'язок, який отримала компанія ПАТ «Концерн Галнафтогаз» на свій нефінансовий звіт від різних груп впливу у 2012 р.

Аналіз даних дозволяє приблизно визначити так звані розриви впливу. Працівники, акціонери і бізнес-партнери є групами впливу, які найефективніше використовують нефінансову звітність в Україні. Водночас компанії не вдалось залучити до діалогу громадські організації та органи місцевої влади.

Крім цього, ми проаналізували повноту розкриття інформації, яку ПАТ «Концерн Галнафтогаз» оприлюднює у своїх нефінансових звітах. Звіти, підготовані підприємством відповідно до рекомендацій GRI «Керівництво зі звітності в галузі сталого розвитку» (2000-2006), містять три типи елементів: стратегію і характеристику; підходи менеджменту; показники результативності (економічна, екологічна та соціальна). Ці елементи сукупно характеризують повноту розкриття інформації у нефінансовому звіті. На рис. 4 наведено диференціацію аспектів діяльності компанії з погляду повноти її розкриття (суб'єктивна оцінка, за 10-бальною шкалою: 0-1 – мінімум інформації; 2-4 – незначний обсяг інформації; 5-7 – достатньо інформації; 8-10 – максимум інформації).

Рис. 4. Аспекти діяльності компанії, які розкрито найбільш повно (суб'єктивна оцінка)

Як видно з рис. 4, найповніше розкрито елемент «Права людини». Варто зауважити, що елемент «Показники результативності» у нефінансовому звіті компанії не містить всіх показників, він регламентується сферою комерційної діяльності. Проте, на нашу думку, доречно було б навести додатково показники результативності таких аспектів діяльності компанії: EC2 – Фінансові аспекти та інші ризики і можливості для діяльності організації внаслідок зміни клімату; EC9 – Розуміння й опис істотних непрямих економічних впливів, зокрема, сфери впливу; EN8 – Загальна кількість води, що забирається, у розрізі джерел; EN10 – Частка і загальний обсяг багаторазового та повторного використання води; EN16 – Повні прямі та непрямі викиди парникових газів із зазначенням маси; EN17 – Інші суттєві непрямі викиди парникових газів із зазначенням маси; EN18 – Ініціативи щодо зниження викидів парникових газів і досягнуте зниження; EN19 – Викиди речовин, які руйнують озоновий шар, із зазначенням маси; EN29 – Істотний вплив на довкілля, спричинений перевезенням продукції, інших товарів і матеріалів, які організація використовують у своїй діяльності, а також для перевезень робочої сили.

Що стосується першого і другого елементів нефінансового звіту (2012) – стратегії та характеристики і підходів менеджменту, вважаємо, що інформацію за цими елементами розкрито не повністю, з огляду на те, що на підприємстві відсутня сертифікована система екологічного менеджменту, діє лише внутрішня система охорони довкілля.

Варто наголосити на тому, що у своїй діяльності компанія неухильно дотримується вимог законодавства, етичних норм ведення бізнесу, а також взятих на себе фінансових та інвестиційних зобов'язань. З метою уникнення та мінімізації ризиків застосування штрафних фінансових та інших санкцій за порушення чинного законодавства, зміцнення переду іноземними інвесторами та кредиторами статусу надійного партнера та закріплення у суспільстві репутації компанії, що провадить свій бізнес із дотриманням етичних норм і правил, тут запровадили низку внутрішньокорпоративних процедур. Вони охоплюють, зокрема, постійний моніторинг змін у чинному законодавстві, аналіз бізнес-процесів та бізнес-проектів на відповідність нормативним та етичним вимогам, постійний діалог і співпрацю з державними регуляторами стосовно якомога пов-

нішого дотримання компанією регуляторних вимог, постійний контроль за виконанням взятих зобов'язань і фінансових ковенант за кредитними й інвестиційними договорами, протидію корупції та запобігання фінансовим зловживанням з боку керівництва компанії.

Висновки. В Україні зростає рівень обізнаності з концепцією соціальної відповідальності бізнесу. Поруч із тим, переважна більшість українських підприємств не практикує системного використання інструментів соціально відповідального бізнесу. Це виражається, зокрема, в тому, що тільки дуже незначна частка підприємств в Україні складає й оприлюднює нефінансові звіти, розкриваючи інформацію про соціальні й екологічні аспекти діяльності.

Розуміння вигід від оприлюднення нефінансової звітності як підґрунтя політики ведення соціально відповідального бізнесу потребує знання методичних підходів до процедури складання нефінансових звітів, порядку їх оприлюднення у такий спосіб, який був би найбільш ефективним з погляду матеріальних і часових витрат і забезпечував належний зворотний зв'язок із зацікавленими сторонами – користувачами інформації (стейкхолдерами), реалізуючи таким чином їх право на доступ до інформації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. **Алигаджиева Е.М.** Эколого-экономический учет и анализ корпоративной отчетности в условиях МСФО: / Алигаджиева Е.М. – Орел: ФГОУВПО «Российский университет дружбы народов», 2010. – 24 с.
2. **Будьонна Л.** Шляхи та напрями формування соціальної відповідальності бізнесу в Україні /Л. Будьонна // Соціальна політика. – 2008. – № 8. – С. 9-10.
3. **Веклич О.О.** Урахування природного капіталу як базового компонента економічного розвитку України / О.О. Веклич, Т. Яхєєва // Економіка України. – 2004. – № 12. – С. 75-80.
4. **Воробей В.** Корпоративна соціальна відповідальність чи вигода? / В. Воробей // Києво-Могилянська Бізнес Студія. – 2005. – №10. – С. 25-36.
5. **Воробей В.** Нефінансова звітність: інструмент соціально відповідального бізнесу / В. Воробей, І. Журовська. – К.: ФОП Костюченко О., 2010. – 79 с.
6. **Грановська І.В.** Міжнародні стандарти звітності соціальної відповідальності бізнесу. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/evu/2012_19_1/Granovsk.pdf.
7. **Демкова М.** Проблеми правового регулювання доступу до публічної інформації /Збірник тез доповідей міжнародної конференції «Захист права на інформацію в Україні» [Львів, 20-21 грудня 2007 р.] // М. Демкова. – Львів: 2008. – С. 8-11.
8. **Король С.** Нефінансова звітність підприємства / С. Король // Вісник КНТЕУ. Серія Облік і аудит. – 2011. – Вип. № 6. – С. 102-113.
9. **Максымив Л.И.** Принципы формирования экологической отчетности предприятий / Восем-

надчатые международные Плехановские чтения. Тезисы докладов профессорско-преподавательского состава [Москва, 4-7 апреля 2005 г.] // Максымив Л.И. – М.: Изд-во Рос. экон. акад., 2005. – С. 76.

10. **Мельник Л.Г.** Информационная экономика / Мельник Л.Г. – Сумы: ИТД «Университетская книга», 2003. – 288 с.

11. **Посібник із КСВ.** Базова інформація з корпоративної соціальної відповідальності / [Лазоренко О., Колишко Р. та ін.]. – К.: Вид-во «Енергія», 2008. – 96 с.

12. **Проценко М.** Соціальна відповідальність бізнесу: аналіз, розвиток, тенденції, пріоритети / М. Проценко [Електронний ресурс]. – Доступно з: <http://sites.znu.edu.ua/young-university/629.ukr.html>.

13. **Самсонова К.В.** Нефінансова звітність, її сутність та значення в умовах соціально-орієнтованої економіки / К.В. Самсонова, В.О. Буряк / Серія Економіка. – 2011. [Електронний ресурс]. – Доступно з: <http://intkonf.org/samsonova-kv-buryakvo-nefinansova-zvitnist-yiyi-sutnist-ta-znachennya-v-umovah-sotsialno-orientovanoyi-ekonomiki/>

14. **Сиваева Т.** Факторы формирования социальной ответственности бизнеса / Сиваева Т. – М.: Фонд «Институт экономики города», 2002. – 42 с.

15. **Соціальна відповідальність бізнесу:** розуміння та впровадження / А. Акімова, О. Осінкіна, О. Філіпенко, А. Марцінків. – К.: Видавничка компанія «КІТ», 2005. – 48 с.

16. **Regulation (EC) No 1221/2009** of the European Parliament and of the Council of 25 November 2009 on the voluntary participation by organizations in a Community eco-management and audit scheme (EMAS), repealing Regulation (EC) No 761/2001 and Commission Decisions 2001/681/EC and 2006/193/EC, 2009.

17. **European SRI Study 2012**, EuroSIF, [Електронний ресурс]. – Доступно з: http://eurosif.org/images/stories/pdf/1/eurosif%20sri%20study_low-res%20v1.1.pdf.

18. **RG & FSSS** Руководство по отчетности в области устойчивого развития – 2000-2008 GRI. – Version 3. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.globalreporting.org/NR/rdonlyres/>.

19. **The Publics Right to Know – Principles on Freedom on Information Legislation**, Article 19 (London, June, 1999). [Електронний ресурс]. – Доступно з: <http://www.article19.org/pdfs/standards/right-toknow.pdf>.

Л.И. Максымив, Т.Е. Фомичева

КОНЦЕПЦИЯ ФОРМИРОВАНИЯ НЕФИНАНСОВОЙ ОТЧЕТНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЙ КАК ОСНОВА ДЛЯ ВЕДЕНИЯ СОЦИАЛЬНО ОТВЕТСТВЕННОГО БИЗНЕСА В УКРАИНЕ

Рассмотрены концептуальные подходы к формированию украинскими предприятиями нефинансовой отчетности на принципах социально

ответственного бизнеса. Разработан порядок составления нефинансовой отчетности и проанализирована ее эффективность методом углубленного интервью. Перечислены виды нефинансовых отчетов, наиболее широко используемые, в частности, украинскими предприятиями. Предложены принципы составления нефинансовой отчетности как инструмента обеспечения прав граждан на доступ к информации. Исследованы особенности составления нефинансовых отчетов на примере ЧАТ Концерн «Галнафтогаз». Оценена обратная связь, получаемая предприятием в результате их опубликования. Проанализирована полнота раскрытия информации, публикуемой в нефинансовых отчетах. Предложены дополнительные показатели для включения в состав нефинансовой отчетности с целью более глубокого отображения существенных аспектов деятельности предприятий с учетом рекомендаций GRI-стандартов.

Ключевые слова: нефинансовая отчетность, социально ответственный бизнес, элементы отчетности, GRI-стандарты, группы влияния, доступ к информации.

L.I.Maksymiv, T.Y.Fomicheva

CONCEPT OF NON-FINANCIAL REPORTING FORMATION AS BASIS FOR SOCIALLY RESPONSIBLE BUSINESS IN UKRAINE

Conceptual approaches to the formation of non-financial reporting of Ukrainian enterprises based on the principles of socially responsible business are considered. The procedure for non-financial reporting proposed and its performance analyzed by in-depth interviews is developed. The principles of non-financial reporting as a tool for the rights of citizens to access to information ensuring are proposed. The features of non-financial reports drawing on the example of the OJSC Concern «Galnaftogaz» are studied. The enterprise feedback as a result of their publication is derived. The completeness of disclosure published in the non-financial reports is analyzed. Additional indicators proposed for inclusion in the non-financial reporting in order to present significant aspects of enterprises activities considering GRI-standards recommendations.

Key words: non-financial reporting, socially responsible business, elements of reports, GRI-standards, stakeholders, access to information.